

10e JAARGANG

NUMMER 3

MAART 1974

DAAD
EN
GEDACHTE

**orgaan gewijd aan de problemen
van de zelfstandige arbeidersstrijd**

+++++
+
+ BIJ ELKE BIJZONDERE HANDELING GAAT +
+ HET DENKEN AAN HET DOEN VOORAF. +
+ BIJ HET HANDELEN VAN KLASSEN OF +
+ MASSA'S BLIJKT DE BETEKENIS VAN +
+ HET HANDELEN PAS ACHTERAF. HIER +
+ GAAT DE DAAD VOORAF AAN HET BE- +
+ GRIP. +
+++++

DAAD EN GEDACHTE

Orgaan gewijd aan de problemen
de zelfstandige arbeidersstrijd

GEEN VASTE ABONNEMENTSPRIJS

De uitgave zal worden bekostigd uit VRIJWILLIGE bijdragen

Red. en adm.: Corn. Outshoornstraat 1', Amsterdam - W

Postgiro 307695

T o e n e n n u :

W A T D E M I J N W E R K E R S K O N D E N , K A N D E M I J N W E R K E R S B O N D N I E T

In de loop van 1971 haalden de kort tevoren aan het bewind gekomen Britse Conservatieven een door mevrouw Barbara Castle van Labour voorbereid, maar op het nippertje ingetrokken wetsontwerp uit de ijskast. Het was het ontwerp, dat, als het tot wet verheven zou zijn, de steeds meer om zich heen grijpende onofficiële stakingen had moeten beteugelen. De Conservatieven joegen het in datzelfde jaar 1971 door het Britse parlement, niettegenstaande de felle tegenstand van de Britse vakbeweging.

De bonden zagen in deze zogenaamde Industrial Relations Act, de wet op de industriële verhoudingen, bijzonder weinig heil. Beteugeling van de strijdende arbeiders, zo meenden zij niet zonder reden, kon door de op te richten industriële rechtbanken en gerechtshoven nooit doeltreffend geschieden. Voor het in toom houden van de Britse arbeiders, zo verklaarde de vakbeweging openlijk, waren de vakbonden het aangewezen instrument. "U kunt het beter aan ons overlaten", zo bezwoer Vic Feather, de voorzitter van het Britse vakverbond, minister-president Ted Heath. Maar Heath, koppig en gespeend van ieder inzicht in de werkelijke functie van de vakbeweging in de kapitalistische maatschappij, weigerde te luisteren.

De tegenstand van de vakbeweging baatte niet. Zij kon niet beletten, dat het wetsontwerp werd aangenomen en als wet in het staatsblad verscheen. Zij kon niet verhinderen, dat de wet formeel van kracht werd. En toen het eenmaal zo ver was gekomen, was er voor de vakbeweging géén andere mogelijkheid meer, dan er zich aan te onderwerpen.

Zo de vakbeweging echter al het hoofd in de schoot moest leggen, de arbeiders allerminst. Tijdens een opeenvolgende reeks van grote stakingsbewegingen maakten zij de Industrial Relations Act tot 'n lachertje. Alle bepalingen ervan bleken niet meer dan een dode letter, zodra de arbeiders er blijk van gaven, zich daar allesbehalve aan te willen storen. De mijnwerkers,

het spoorwegpersoneel en de havenarbeiders hadden, evenals vele andere categorieën Britse werkers, eenvoudig lak aan premier Heath en aan de industriële rechtbanken. Ze staakten wanneer hun dat dienstig leek om kracht bij te zetten aan hun economische eisen. Ze marcheerden over de Britse wegen van het ene deel van het land naar het andere om een kolenbevoorrading van de grote krachtstations te beletten. Ze stonden bij vele tientallen tegelijk op post bij de elektriciteitscentrales. Ze dreigden met een omvangrijke "industriële opstand" zo de regering ook maar een poging zou ondernemen om hun van onder op voortreffelijk georganiseerde stakingsactie met behulp van militairen stuk te breken.

De wet op de industriële verhoudingen, waarvoor - naar zij het hadden doen voorkomen - de bonden zonder uitzondering gesidderd hadden, werd door de arbeiders met een simpel gebaar terzijde geschoven. Waartoe de bonden totaal niet in staat waren gebleken, dat volbrachten de werkers. Heath, die een paar maal nadrukkelijk gezegd had geen duimbreed te zullen wijken, moest in de loop van maar nauwelijks enkele maanden tot driemaal toe volledig capituleren, eerst voor de mijnwerkers, toen voor het spoorwegpersoneel en tenslotte voor de dokwerkers. In de kranten werd de vraag gesteld, door wie Engeland nu wel eigenlijk geregeerd werd: door het kabinet of door de arbeidende klasse?

De geschiedenis herhaalt zich, maar in andere vorm.

Precies twee jaarna de hoog opblaaiende klassenstrijd van toen is ongeveer dezelfde vraag opnieuw met klem aan de orde gekomen, zij het in een ietwat andere vorm. Opnieuw is er geïnformeerd - in het Britse parlement in Westminster zelfs - wie het in Groot-Brittannië nu eigenlijk voor het zeggen heeft. Maar anders dan toen, heet het nu niet: "de regering of de arbeiders?", maar "de regering of de bonden?". Het kleine verschil in formulering is typerend voor de gewijzigde situatie, typerend voor het enorme verschil tussen toen en nu.

Het is iedereen duidelijk: de directe aanleiding tot het stellen van de vraag is de in november jongstleden al begonnen actie van de Nationale Unie van Mijnwerkers, waarvan de leden aanvankelijk weigerden om overwerk te verrichten, die uiteindelijk gevolg hebben gegeven aan een stakingsoproep en toen gestart zijn met een strijd, waarbij, gehéél anders dan in 1972, de mijnwerkersbond de touwtjes strak in handen is blijven houden.

Toen - twee jaar geleden - pasten de mijnwerkers én de spoorjongens én de dokwerkers strijdmethoden toe, die de respectievelijke bonden als organisaties van de burgerlijke maatschappij die zich nu eenmaal stipt aan de bestaande wetgeving moeten houden 1), onmogelijk k ó n d e n toepassen. De arbeiders echter laptten bij honderdduizenden tegelijk de burgerlijke wetgeving aan hun laars. Zij konden juist daardóór een kracht ontwikkelen, waartegen die burgerlijke maatschappij niet bestand bleek.

Nu - in 1974 - is het allemaal anders. Niettemin is de vraag: wie regeert Groot-Brittannië toch de al het andere overheersende vraag van de dag geworden. Niet de bonden zijn daar natuurlijk de oorzaak van, maar de arbeiders. Ofschoon de laatsten zich tot op het moment dat wij deze regels schrijven (22 februari) onderworpen hebben aan de vakbondsdiscipline en aldus tegelijkertijd hebben afgezien van al datgene wat hun twee jaar geleden een snelle en onafwendbare overwinning in de schoot wierp, is hun druk op de bestuurders en via deze tevens op de Nationale Kolen Raad en de regering toch dermate groot, dat Heath in de knel is geraakt. Niet zo zwaar

als in 1972 weliswaar toen hij voor de arbeiders de vlag moest strijken, echter wel in zoverre, dat hij sterk aan vertrouwen heeft ingeboet bij het Britse ondernemersdom. Dat heeft hem genoopt tot een (politiek-strategische) terugtocht. Zathij in 1972 in de tang, nu heeft hij zich met een politieke manoeuvre aan een totale omsingeling - door de arbeiders te ener, door de bourgeoisie te anderzijde - kunnen onttrekken. Die politieke manoeuvre bestaat hieruit, dat hij vervroegde verkiezingen heeft uitgeschreven.

Als dit nummer van "Daad en Gedachte" onder de ogen van de lezers komt zal de uitslag van die (vervroegde) Britse verkiezingen inmiddels bekend zijn. Voor een beoordeling van de dingen waar het om gaat doet zij er echter weinig toe. Dat was kennelijk enkele weken geleden ook het oordeel van een weekblad-correspondent 2). "Over de vraag", zo schreef hij, "wie de verkiezingen in Groot Brittannië gaat winnen op donderdag 28 februari kan uitputtend gespeculeerd worden. Vlak na de aankondiging ervan door premier Edward Heath wezen opinie-onderzoeken Labour als winnaar aan. Een paar dagen later lagen de conservatieven weer boven, om precies te zijn na de aanvang van de mijnwerkersstaking in de nacht van zaterdag op zondag en nadat gebleken was dat Labour de oproep van de regering aan de mijnwerkersbond om de staking uit te stellen niet ondersteunde."

"Het lijkt verstandig", zo vervolgde in zijn weekblad de bewuste correspondent, "om het bedrijf van de opinie-onderzoekers maar te beschouwen als een aardig gezelschapsspel, waarmee een aantal mensen z'n brood verdient, eigenlijk net zoiets als de bezigheid van bookmakers, die op het ogenblik eveneens de meeste punten voor de regeringspartij schijnen te noteren. Met heel wat meer zekerheid kan men voorspellingen doen over de afloop van het industriële conflict, dat de oorzaak van de vervroegde verkiezingen vormt. Misschien wint Heath de verkiezingen, maar tegen de mijnwerkers zal hij het onderspit delven. Er is zelfs iets te zeggen voor de stelling, dat hij het nu al van hen verloren heeft. Zijn aanbod om een koninklijke commissie in te stellen, die de positie van de mijnwerkers zou onderzoeken in haar verhouding tot de positie van andere inkomensgroepen - alleen van loontrekken-den wel te verstaan - vormde als het ware de eerste fase van zijn capitulatie."

Terug in 1904? Of wel degelijk 1974?

Wij zijn een andere mening toegedaan dan deze weekblad-correspondent. Voor ons is het zo zeker nog niet, dat Heath in het in Engeland aan de gang zijnde conflict het onderspit zal delven. Het zou kunnen, maar dat is dan wel sterk ervan afhankelijk hoe of zich dat conflict ontwikkelt en of er achter het huidige conflict nog een ander conflict zal opdoemen.

Men versta ons goed: wij zijn het volledig met de schrijver van de zojuist geciteerde woorden eens, dat Heath het verliest van de m i j n w e r k e r s . Het punt waarover wij verschillen is, dat het tot op dit ogenblik - hoe zonderling dat de lezer op 't eerste gezicht misschien ook moge toeschijnen - nog niet tussen Heath en de mijnwerkers gaat. Heath is er wel bij betrokken, de mijnwerkers echter niet. De mijnwerkers zijn - geheel anders dan in 1972 - nog niet op het toneel verschenen, althans, en daar gaat het om, niet z e l f op het toneel verschenen. Niet de kolendelvers of de kolenvassers zijn voor het voetlicht gekomen, maar de bezoldigde bestuurders van de mijnwerkersbond. Het is een grote dwaling indien men zou menen, dat dit in de praktijk op hetzelfde neerkomt. Het tegendeel is zelfs het geval. De leiders van de National Union of Mineworkers staan, bij wijze van spreken,

op de planken om te verhinderen dat de mijnwerkers zélf daar zouden staan. Zij, de bondsbestuurders, staan er, om te voorkomen, dat de zaken onverhoopt dezelfde keer zouden kunnen nemen als in 1972 toen de mijnwerkers zich geen bliksem aantrokken van hun bestuurders en zich al evenzeer geen bliksem aantrokken van de burgerlijke wetten, de traditionele gebruiken en de kapitalistische moraal om inplaats daarvan hun eigen boontjes te doppen en de smaak te proeven van hun eigen (klasse)macht.

Wie daar niets van heeft begrepen is de onnozele heer Heath, die alsmaar denkt, dat de bonden in het algemeen en dan de mijnwerkersbond in 't bijzonder, de wolven zijn die hem en de gevestigde orde die hij verdedigt willen verscheuren, inplaats van te beseffen, dat de bonden, onder aanvoering van het Trade Union Congress (TUC) als hun overkoepelend orgaan, zich als trouwe wachters gedragen, die verhoeden dat de bestaande samenleving een prooi van de proletarische wolven wordt.

En al even weinig begrip als er door Heath aan de dag gelegd wordt, ontmoet men bij het aartsconservatieve Tory-dagblad "Daily Express", waaruit ongetwijfeld de heer Hesth het grootste deel van zijn verbluffend geringe sociale wijsheid put.

Op vrijdag 15 februari jongstleden constateerde de "Daily Express" in een hoofdartikel, dat men slechts op de politiek van de Labourpartij behoefde te letten om zich terug te wanen in het jaar 1904. Dat jaar 1904 ging vooraf aan de oprichting van de Arbeiderspartij, waarvoor het Comité voor (parlementaire) arbeidersvertegenwoordiging en een figuur als Keir Hardie, de leider van de Onafhankelijke Arbeiderspartij, een onvermoeide, scherp tegen de andere partijen en tegen de particuliere eigendom gerichte agitatie voerden 3). Op dat laatste natuurlijk slaat de vergelijking. "Als Keir Hardie temidden van ons zou kunnen terugkeren", schreef de "Daily Express", "zou hij zich volkomen thuisvoelen!"

De "Daily Express" bedoelde natuurlijk, dat de dagen van een felle revolutionair-politieke propaganda schenen te zijn herleefd. Maar het blad vergiste zich, en wel in dubbel opzicht. In de eerste plaats was het tot stand komen van de Labourpartij allerminst zo'n "revolutionaire" gebeurtenis als waarvoor de "Daily Express" haar schijnt te houden. Een der geschiedschrijvers van de Britse arbeidersbeweging, Th. Rothstein 4) vertelt ons, dat de drie vertegenwoordigers van Labour, die zich één jaar later in het parlement bevonden - Shackleton, Crooks en Henderson - vóór hun verkiezing al zich als bravelakeien van de bourgeoisie ontptopt hadden, van wie bijvoorbeeld Henderson door een liberale krant openlijk een liberaal werd genoemd. In de tweede plaats was er ook in 1974 tot dusver voor het Britse burgerdom nog geen enkele reden om geschokt te zijn of vrees te koesteren.

Dat Harold Wilson misschien een kans maakte op een stembusoverwinning was niet iets waarvan de Britse bourgeoisie zou behoeven wakker te liggen. Dat hij minstens zo arbeidersvijandig is als Edward Heath hadden hij en zijn partijgenote Barbara Castle in de tweede helft van de jaren '60 duidelijk bewezen. Daar kwam dan nog als niet te onderschatten voordeel bij, dat Wilson, handiger dan Heath, voortdurend het tegendeel deed voorkomen en de reputatie dat hij "een arbeidersvriend" zou zijn, krampachtig probeerde te handhaven. Na alle daverende mislukkingen van Heath was een eventuele nieuwe regering-Wilson voor de nuchter en verstandig redenerende groepen binnen de heersende klasse niet eens zo'n onwelkom alternatief. De hierboven geciteerde weekblad-correspondent moet zelf erkennen, dat de compromisvoorstel-

len waarmee Heath de leiders van de mijnwerkersbond probeerde te paaien, afkomstig waren van de meest nuchtere, dat wil zeggen in het Britse ondernemersverbond georganiseerde, kapitalisten. Dat betekent, dat ze n i e t het karakter hadden van concessies - zoals hij beweert - maar dat men ze moet beschouwen als handige manoeuvres.

Dat is overigens niet de reden, dat de mijnwerkersbond ze heeft afgewezen. Lieden als Gormley en Daly, die aan het hoofd van deze organisatie staan, zijn best bereid - dat is twee jaar geleden nog bewezen - een dergelijk spelletje met de ondernemers mee te spelen of dat soort compromissen als "grote successen" voor te stellen. Gormley en Daly zijn allesbehalve de radikale "komplotteurs" waarvoor ze hardnekkig worden uitgekreten. Ze waren ook in 1972 bereid de mijnwerkersstaking zo vlug als het maar kon om zeep te helpen. Alleen, het lukte toen niet, doordat de mijnwerkers zich geen rad voor ogen lieten draaien. Dat heeft Gormley en Daly geleerd, hoe behoedzaam ze moeten zijn. Indien hun houding thans de schijn wekt van halsstarrigheid of vastberadenheid, dan moet men daarbij wél bedenken, dat ze bloot staan aan een enorme druk van onder-op.

De arbeiders stuwen, de organisatie remt.

Zelfs in de huidige situatie, waarin Gormley en Daly nog altijd de touwtjes vast in handen hebben, is het zo, dat de arbeiders de stuwende kracht zijn en de organisatie uit alle macht remt. De stakingsoproep van nu is weliswaar (maar dat was in '72 ook zo) van de bond uitgegaan, maar pas toen bleek, dat die staking niet kon worden tegengehouden en dat in bepaalde mijnen het werk al was neergelegd eer de oproep uitging. Ja, zelfs de actie tegen het overwerk was niet iets waar de organisatie zich van harte achter schaarde. Er waren bestuurders die zich in het openbaar t e g e n die actie uitspraken en die door de woedende mijnwerkers ter verantwoording werden geroepen 5). De hele strijd van nu dankt zijn ontstaan aan de vrees van de leiders om hun achterban tegen zich in het harnas te jagen. Maar die vrees belet de leiders natuurlijk niet om voor de belangen der gevestigde orde in de bres te staan. Waar het hun bovenal om te doen was, was te voorkomen, dat het conflict zich zou uitbreiden en ontwikkelen op de manier van 1972.

In de dagen vlak voor de omzetting van de overwerk-weigering in een staking, werd er door de arbeiders hardop over gesproken, dat zij er wederom voor zouden zorgen, dat ook de elektriciteitswerken kwamen stil te liggen. In '72 gebeurde dat, doordat de mijnwerkers in massa's naar de centrales trokken en deze - met steun van andere arbeidersgroepen, waarop zij een beroep deden - totaal omsingelden. Nu ging het allemaal anders. De mijnwerkersbond kon zich natuurlijk niet veroorloven een actie tegen de centrales botweg van het strijdprogramma af te voeren. Maar zij slaagde er wel in een dergelijke actie te beperken tot een loos gebaar. Zij besliste, dat er per centrale niet meer dan zes postende mijnwerkers mochten worden ingezet en zij verdedigde dat met het argument, dat bij grotere aantallen posters de politie zou worden geprovoceerd.

Toen - dat wil zeggen in 1972, toen de mijnwerkers zich niet door hun zogenaamde leiders in toom lieten houden, was het posten effectief. Nu, in 1974, hebben de morrende mijnwerkers bij de krachtstations luidkeels staan klagen, dat een ploeg van zes man absoluut ontoereikend was om een bevoorradingsleiding der centrales met nog aanwezige steenkoolvoorraden te beletten.

Toen - in 1972 - was het dreigement van een grootscheepse uitbreiding

van de strijd tot andere categorieën van arbeiders voldoende om de politie en het leger van een ingrijpen terug te houden. Uiteraard zou een uitbreiding ook nu het afdoende antwoord zijn op een dergelijke dreiging. Maar uitbreiding is nu juist datgene wat de leiders en ook het TUC als het "nog grotere kwaad" beschouwen. Weliswaar verklaarde de heer Jack Jones, de secretaris van de transportarbeidersbond, zich aan de vooravond van de staking met de mijnwerkers solidair, maar nauwelijks was die staking een feit, of hij liet een heel ander geluid horen, een geluid, waarvoor ingezonden stukkenschrijvers hem in de "Daily Express" (van 15 februari) als "een redelijk man" prezen. "Had hij", zo schreef iemand, "die redelijkheid maar getoond vóór de mijnwerkersstaking uitbrak". De man die dat verklaarde beseftte wederom niet, dat de radikale schijn van de heren bestuurders nu eenmaal een onderdeel vormt van de methode, waarmee zij hun greep op de arbeidersklasse trachten te behouden.

Wel of geen strijd in de winter?

We moeten hier, om nader licht op het beleid van de vakbeweging te werpen, nog herinneren aan een andere omstandigheid: de geschiktste tijd voor een succesvolle mijnwerkersstaking is hartje winter, wanneer de vraag naar energie het grootst is en bij de elektrische centrales derhalve de meeste behoefte bestaat aan kolen. Dat is de reden, dat al sinds mensengeugenis mijnwerkersstakingen in Groot-Brittannië midden december of begin januari plegen uit te breken.

Toen in november de actie tot het weigeren van overwerk startte, waren er mijnwerkers genoeg, die maar liever - met de winter voor de deur - meteen het scherpe zwaard van de staking wilden hanteren. De mijnwerkersbond heeft gedaan weten te krijgen, dat de staking vooralsnog even werd opgeschort. De vrees, dat het effect van de overwerk-weigering onvoldoende zou blijken, maar dat inmiddels het gunstigste moment voor een veel harder aankomende staking zou zijn verstreken, deed de mijnwerkers een steeds grotere druk op hun bestuurders uitoefenen. Die moesten tenslotte wel. Het risico van een staking van onderop begon hun veel te groot te worden. Door als bestuurders het signaal tot de staking te geven en vervolgens de strijd strikt volgens door het bestuur aanvaarde spelregels te laten verlopen, voorkwamen zij niet slechts dat zij als bestuurders buiten spel werden gezet, zij voorkwamen óók, dat de bedrijven, dat wil zeggen het ondernemersdom, in een hopeloze positie raakten. Een actie van de mijnwerkersbond is nu eenmaal iets anders dan een actie van de mijnwerkers zélf.

Er was - en het moet koren op de molen van de mijnwerkersbond geweest zijn - oneindig veel gepraat over de Britse "crisis" en over de "chaos" waarin de mijnwerkers (lees: de mijnwerkersbond!) door de actie van december en januari Groot-Brittannië zouden hebben gebracht. De Confederation of British Industry (het Britse ondernemersverband) hielp ijverig mee het gretig geslikte sprookje te verbreiden. Maar een gezaghebbend Engels blad als "The Economist" ("De econoom") noemde in zijn nummer van 16 februari j.l. al het gepraat over de zogenaamde chaos complete onzin.

In de tweede week van februari, aldus "The Economist", waren de kolenvoorraden bij alle krachtstations nog groot genoeg om de elektriciteitsproductie tot einde maart te garanderen. Dat was een totaal ándere situatie dan die, welke de u i t h e t g a r e e l g e s t a p t e mijnwerkers twee jaar geleden wisten te bereiken. De constatering van dat feit houdt een vernietigend oordeel in over hetgeen de National Union Of Mine-

workers tot dusver heeft kunnen klaarspelen of liever over hetgeen de bond n i e t heeft kunnen klaarspelen.

Een decembermaand met alléén maar overwerk-weigering en zónder staking en derhalve ook zonder stakingsposten heeft de autoriteiten - de Nationale Kolen Raad, de regering, enz. - in staat gesteld om zonder enige kans op moeilijkheden, botsingen of escalaties de bij de mijnen aanwezige kolenvoorraden naar de centrales te transporteren. Bij de mijnen, aldus "The Economist" op 16 februari, zijn nauwelijks voorraden meer aanwezig; de kolen liggen bij de centrales, die derhalve een beleg door stakingsposten geruime tijd kunnen doorstaan.

In 1972, zo stelden wij vast, was het anders, doordat de arbeiders toen n i e t wensten in te gaan op pogingen van zowel het bedrijfsleven als van hun zogenaamde leiders, een staking nog even uit te stellen. In de achter ons liggende maanden november en december heeft de - door de klassevijand hooggeroemde - gematigdheid van de bestuurders (die natuurlijk voortspuit uit de functie van de vakbeweging in de maatschappij) het gewonnen van het radikalisme van de arbeiders. Maar is het een wonder, dat - zoals Vic Allen heeft meegedeeld - nadien de arbeiders tegen de gematigdheid van de bestuurders in verzet zijn gekomen?

Dat verzet van de arbeiders heeft de bestuurders van de National Union of Mineworkers tot verdere stappen gedwongen. Voor zover er op dat moment bij andere groepen arbeiders van een dergelijke strijdwil vooralsnog geen sprake was, hebben de bestuurders van andere bonden in wat men dan de "gematigdheid" noemt, volhard. Toen er bijvoorbeeld - niet door de conservatieve premier Heath, nee door de oppositieleider Harold Wilson 6) van de "Arbeiderspartij" - een beroep werd gedaan op de vakbond van de treinmachinisten om stakingsacties onmiddellijk stop te zetten, toen hebben de bestuurders van die vakbond (de A.S.L.E.F. 7)) aan die oproep onmiddellijk gevolg gegeven. Daar waren, zegt "The Economist", die hiervan melding maakt, de machinisten niet erg mee ingenomen en het gevolg was, dat er enkele "wilde" acties werden gevoerd. Maar e n k e l e onofficiële acties of een van onderop gevoerde strijd van de mijnwerkers naar het model van 1972, dat maakt nog wel enig verschil uit. In het ene geval is het risico voor het ondernemersdom duidelijk kleiner dan in het andere. Daarom heeft Wilson dan ook maar géén beroep op de N.U.M. gedaan en daarom heeft op zijn beurt de mijnwerkersbond zoveel mogelijk de schijn van een militante organisatie opgehouden en is hij voor zover het hem mogelijk was aan de verlangens van zijn leden tegemoet gekomen. Zover als mogelijk, om te voorkomen, dat de leden zelf zo ver als in 1972 zouden gaan, maar toch niet verder dan de uiterste grens der gematigdheid, die een vakbond nu eenmaal niet kan overschrijden. Ook de redactie van "The Economist" moest constateren, dat het posten bij de centrales in februari 1974 maar weinig voorstelde, vergeleken met het posten twee jaar terug.

-
- 1) Men herinnere zich hoe bij ons de heer Groenevelt een aangekondigde staking afgelastte na een rechterlijk vonnis van mr. U.T. Steehman.
  - 2) Martin Koomen in "Vrij Nederland" van 16 februari 1974.
  - 3) De Onafhankelijke Arbeiderspartij (de Independent Labour Party), is niet, zoals de naam misschien ten onrechte zou doen vermoeden, een partij die zich van de Labour Partij heeft afgesplitst.

- Zij bestond al voor de oprichting van de Labourpartij!
- 4) Th. Rothstein, "Beiträge zur Geschichte der Arbeiterbewegung in England", Wenen 1929, blz. 373 e.v.
  - 5) Mededeling van Vic Allen van de staf van de mijnwerkersbond.
  - 6) "Wat de Labourpartij wil is in feite precies hetzelfde als wat de huidige regering wil. Er is tussen Conservatieven en Labour geen principieel verschil. Labour staat alleen maar een andere tactiek voor en ook Labour zou, indien aan de regering, tegen de mijnwerkers zeggen, dat het werk hervat moest worden." Aldus het Engelse blad "Solidarity" op 26 januari 1974.
  - 7) A.S.L.E.F.: Associated Society of Locomotive Engineers and Firemen (Gezamenlijke bond van machinisten en stokers); voorzitter: Ray Buckton.

=====

" De weg naar Wigan "

G E O R G E O R W E L L E N D E B R I T S E
A R B E I D E R S K L A S S E

In 't noordwesten van Engeland, ongeveer halverwege Liverpool en Manchester, ligt de mijnstad Wigan. Beklemmende beelden uit dat troosteloze oord waren er donderdag 21 februari te zien op het Nederlandse televisiescherm. Het ging om een reportage, naar aanleiding van het boek, dat de gestorven Britse schrijver George Orwell in 1936 over Wigan en alles wat Wigan betreft het licht deed zien. Van dat boek - "The Road to Wigan Pier" - is vorig jaar bij de Arbeiderspers een Nederlandse vertaling verschenen. De televisie-uitzending zal er zeker toe hebben bijgedragen de belangstelling voor dat werk te vergroten. Helaas is het géén goedkoop boek. "De weg naar Wigan" kost f 18.90. Het is echter wel een voortreffelijk boek, zo voortreffelijk als men, afgaande op naam en persoon van de schrijver kon verwachten. George Orwell is in Nederland geen onbekende. Er zijn verscheidene van zijn boeken hier vertaald. Tot de bekendste daarvan behoren zijn meesterlijke satire over de Russische revolutie ("De boerderij der dieren"), zijn felle kritiek op de partij en het partijwezen ("1984") en zijn verslag over zijn ervaringen tijdens de Spaanse burgeroorlog ("Saluut aan Catalonië"). Wie die boeken alle drie gelezen heeft, zal niet gemakkelijk kunnen antwoorden op de vraag, aan welk van de drie hij de hoogste kwaliteit toekent. Wie zich verdiept in "De weg naar Wigan" komt tot de ontdekking dat deze Orwell in niets voor de zopas genoemde titels onderdoet.

Het boek ontstond - nog vóór Orwell naar Spanje ging - als gevolg van een opdracht. De Britse uitgever Gollancz verzocht de auteur een reportage te maken over het leven van de industrie-arbeiders in Noord-Engeland. Orwell vertoefde daartoe maanden en maanden achtereen in Wigan, deelde het leven van de fabrieksarbeiders en de mijnwerkers, at hun voedsel, woonde in hun huizen en daalde met hen omlaag in de schacht. De wijze waarop hij alles

en alles wat hij waarnam heeft beschreven vormt allereerst de grote betekenis van dit boek. De Nederlandse auteur Querido, die zich in het begin van deze eeuw ook gewaagd heeft aan schilderijen uit het leven van de arbeidersklasse, steekt naar onze mening naast Orwell maar schriel en pover af.

Wij kennen eigenlijk na het beroemde boek van Friedrich Engels over de toestand der Engelse arbeidersklasse, dat ruim honderddertig jaar geleden op papier werd gezet - en afgezien van het boek van Louis-Paul Boon over Pieter Daens en de arbeiders van Aalst - geen beschrijving van het proletariërsbestaan, die zo indringend is als deze reportage van George Orwell. Daar moet dan bovendien nog bij worden opgemerkt, dat dit boek van Orwell heel wat meeslepender is dan dat van Engels, zonder dat de schrijver vervalt in mooi-gestileerde, maar bombastische woordenvloed van de naar het romantische neigende Querido. Orwell paart de boeiende stijl van een groot auteur aan de nuchterheid van een objectief reporter. En met het woord objectief bedoelen wij hier niets anders dan scherp of nauwkeurig. Het lijkt alsof Orwell niet de pen, maar de fotografische lens heeft gehanteerd. Zijn objectiviteit in deze zin wil echter allerminst zeggen, dat hij geen partij kiest. Evenals het boek van Friedrich Engels is het geschrift van Orwell één doorlopende beschrijving van datgene wat het proletariaat is en als gevolg daarvan doet en denkt.

De vergelijking tussen de studie van Engels en de reportage van Orwell is om nog een andere reden interessant. Wie beide werken naast elkaar legt wordt onwillekeurig getroffen door het feit, dat de misère van de Britse werkende klasse in de tijd die tussen 1845 (Engels) en 1937 (Orwell) is verstreken praktisch onveranderd dezelfde is gebleven. Wie de huidige situatie in de Britse industriegebieden kent, weet uit ervaring, dat men daar de toestanden die Orwell beschrijft nog steeds zo aantreft. Dat werd ook onomwonden erkend door het liberale Britse dagblad "Daily Telegraph" toen de Engelse editie in 1969 postuum voor de eerste keer verscheen.

Overigens: niet slechts aan de voortreffelijke beschrijvingen van de proletarische levens- en werkomstandigheden dankt "De weg naar Wigan" zijn betekenis. Het boek is om nog twee andere redenen belangrijk. De eerste is, dat men er het nodige uit leert omtrent de persoon van Orwell zelf. De tweede deze, dat Orwell in aansluiting daarop onomwonden zijn wantrouwen uitspreekt jegens de zogenaamd goede bedoelingen van alle politiek-idealistische intellectuelen. En niet alleen zijn wantrouwen, nee hij beschrijft het wantrouwen van de arbeiders ten opzichte van dat soort lieden en hij verzuimt niet dat wantrouwen gerechtvaardigd te noemen en de snobistische intellectuelen belachelijk te maken.

De ruimte in "Daad en Gedachte" staat helaas niet toe, uit "De weg naar Wigan" uitvoerig te citeren. Laat ons volstaan met te vertellen, dat Orwell er geen ogenblik een geheim van maakt, dat hij zelf uit de bevoorrechte klasse stamt en dat het socialisme waar hij zich bij aansloot na die bevoorrechte klasse een aantal jaren te hebben gediend als lid van de Britse imperialistische politie in de toenmalige kolonie Birma, voor hem de betekenis had van een schuldgelging: hij werd - gelijk de meeste intellectuelen - socialist uit een soort van schuldgevoel. Hij ging naar Wigan onder andere om zijn opvattingen over het socialisme te toetsen aan de denkwereld van de arbeiders. Het resultaat van die toetsing zoals men dat uit de bladzijden van zijn boek kan aflezen, is voor zijn socialistische opvattingen vernietigend. Niet, dat zijn weg naar Wigan hem van het socialisme afvoerde, maar de weg naar Wigan betekende voor hem de lering, dat de arbeiders to-

taal anders denken dan de idealistische intellectuelen en bovendien 't be-
sef, dat die arbeiders ook anders denken dan de intellectuelen denken dat
ze denken. De reis naar Wigan heeft voor Orwell tot gevolg gehad, dat zijn
socialisme van dat tijdstip af wat anders betekende dan het socialisme van
de politieke fraseurs of van de wild-geworden jongelui, die als ze 35 zijn
hun socialistische idealen allang weer aan de kapstok hebben gehangen.

Orwell laat ook zien, dat de klassetaal van de arbeiders een totaal
andere is dan het politieke ge-ouwe-hoer van de socialistische idealisten.
Hij laat zien, dat de taal van de idealisten de arbeiders niet interesseert
en dat de taal van de arbeiders door de idealisten niet begrepen wordt. Wij
danken die waarneming aan Orwells extreme oprechtheid, die hem belet ook
zichzelf iets wijs te maken. Alle losgeslagen jonge intellectuele voorhoede-
elementen, die het "onder de arbeiders gaan" propageren, zou men eigenlijk
"De weg naar Wigan" in de hand moeten drukken met een verwijzing naar die
bladzijden, waarin Orwell de draak steekt met mensen, die denken, dat wan-
neer ze een pet opzetten en een blauwe maandag hun neus in een proleta-
risch milieu steken, ook maar iets van het leven van de arbeiders opsteken,
laat staan begrijpen. Een dergelijk begrip veronderstelt inzicht in de eigen
met de klasse-opvoeding meegekregen vooroordelen en beperktheden, veronder-
stelt een bescheidenheid, een kunnen luisteren en een vermogen tot eerlijke
waarneming en eerlijke zelfkritiek. De rijkdom van Orwell's boek is aan deze
eigenschappen te danken, die de meeste leden van politiek-idealistische
voorhoede-groepen ten enenmale ontberen.

Vraagt men ons, of Orwell daar in Wigan dan volslagen van ieder idea-
lisme en ieder spoor van een bourgeois-mentaliteit genezen is? Ons ant-
woord luidt: nee, vanzelfsprekend niet. Maar het sympathieke van het boek
is, dat hij dat zelf ook donders goed weet en er geen geheim van maakt. Or-
well doet zich als schrijver geen moment anders voor dan hij is. Wie hem aan-
dachtig leest begrijpt, dat hij zich daar in Wigan tegenover de arbeiders
ook niet anders voorgedaan heeft dan hij is. Wij zijn ervan overtuigd, dat de
arbeiders hem juist om die reden hebben geaccepteerd en sympathiek hebben
gevonden. Daarin ligt dan ongetwijfeld op haar beurt weer de verklaring,
hoe of het komt, dat Orwell van het arbeidersleven dingen aan de weet geko-
men is, die de meeste politiek-idealistische betweters nimmer zullen weten.

Is het na al het bovenstaande nog nodig, dat wij de lezing van het ge-
noemde boek van harte aanbevelen?

=====

C A R N A V A L S G R A P

In de carnavalsoptocht van Bruns-
sum, zo lazen we in het orgaan van
de Industriebond N.V.V. (WIK van 20
februari '74) zal een propagandabus-
je van 't NVV meerijden. Prins Carna-
val in die Limburgse plaats, Wiel
Schuivens (prins Wiel I) is lid van
de bond.

Het feit is, menen wij, van een bij-

zonder treffende symboliek: het NVV
schuift achter de zotten en de zot-
ten van Schuivens lopen achter het
NVV.

Eris geen reden zich te verbazen.
De vakbondsbestuurders hebben met el-
kaar altijd al iets van een carnavals-
stoet gehad, compleet met de maskers
waarachter zich, zoals iedereen lang-
zamerhand kan weten, de belangen van
de nationale economie en van het be-
drijfsleven verbergen.

Maar ja, dat zie je niet zolang er luidkeels "Alaaf" geroepen wordt en zolang de carnavalshit "Grote Klasse" (van Peter Knegtjens) wordt gezongen. Pas wanneer het carnaval afgelopen is en het uur van het dé-masqué slaat, zie je opeens, dat het bij die bont gekostumeerden in werkelijkheid om de kleine klasse der ondernemers gaat en dat hun enige prins de Prins (met een hoofdletter) van de metaalfederatie is.

=====

E E N D E N K F O U T G E S I G N A L E E R D

Het wil ons voorkomen, dat drs. J. Beishuizen, de economische commentator van "Het Parool" op 14 februari j.l. een kleine denkfout heeft gemaakt, toen hij zich in zijn blad bezig hield met het effect, dat zogenaamd socialistische regeringen zouden kunnen uitoefenen op de arbeidsrust. Die denkfout - zeer karakteristiek overigens voor het standpunt, dat "Het Parool" altijd heeft ingenomen - bestaat hierin, dat de vakbeweging ten onrechte geïdentificeerd wordt met de arbeidersklasse.

"Als er", zo schreef Beishuizen, "maar socialisten (mede) aan het bewind zijn hebben regeringen geen kind aan de vakbeweging. Zo ongeveer luidt een theorie die jarenlang opgeld heeft gedaan en die men zelfs - zij het zachtjes achter de hand - door velen in het werkgeverskamp kon horen verkondigen." In de regels, die op deze eerste zinnen volgen stelt Beishuizen vervolgens de vraag aan de orde, in hoeverre die theorie anno 1974 nog voldoende steun vindt in de feiten.

Feiten, die de theorie weerspreken, meent drs. Beishuizen in Duitsland waar te nemen, waar "de toch niet bepaald arbeidersvijandige regering-Brandt" zich, zoals hij het ziet, voortdurend meer bedreigt voelt door een steeds hogere eisen stellende vakbeweging. Volgens de theorie, zo ongeveer de redenering van Beishuizen, zou het omgekeerde het geval moeten zijn. Hij wijst er verder op, dat in Engeland, waar de theorie nog altijd beter schijnt op te gaan, ook de regering-Wilson in de tweede helft van de jaren '60 met ernstige arbeidsconflicten kreeg te maken.

Naar onze mening spruit de omstandigheid, dat de heer Beishuizen zich genoodzaakt ziet de door hem geformuleerde theorie in twijfel te trekken, uit een dubbele reden voort: zij is onjuist geformuleerd en zijn waarneming van de feiten is onvoldoende scherp.

Onjuist geformuleerd is Beishuizens (en andermans) theorie om deze reden, dat het in werkelijkheid niet slechts de zogenaamd socialistische regeringen zijn, die geen kind aan de vakbeweging hebben. Geen enkele regering heeft moeilijkheden met de vakbeweging in de zin die Beishuizen bedoelt. Elke regering behartigt kapitalistische belangen. Het werk van de vakbeweging is met die kapitalistische belangen niet in strijd. Integendeel, de vakbeweging vervult in de kapitalistische orde een bepaalde functie. Voor zover de vakbeweging een enkele keer (in 't verleden vaker dan in het heden) een staking proclameert, behoort zo'n staking, om het met de woorden van de bekende Duitse reformist Eduard Bernstein te zeggen, tot de normale huishoudelijke conflicten der bestaande samenleving. Heel anders is het gesteld

met de "wilde" stakingen van de arbeiders zelf. Die tasten in wezen, of de betrokkenen zich daarvan nu bewust zijn of niet, de kapitalistische orde aan. Maar dat soort autonome acties van de arbeiders tracht de vakbeweging dan ook - onverschillig wat voor soort regering zich aan het bewind bevinden mag - zoveel mogelijk te verhinderen. Indien haar dat niet lukt, tracht zij er zo spoedig mogelijk een einde aan te maken. Daarbij echter ziet zij zich - en daardoor o.a. laat de heer Beishuizen zich misleiden - wel eens genoodzaakt onder de druk van haar leden iets verder te gaan dan zij eigenlijk wel voor gewent houdt.

Socialistische regeringen onderhouden inderdaad vaak vriendschappelijke betrekkingen met de vakbeweging, maar er is geen reden voor de bewering, dat zij met de vakbeweging in het algemeen betere betrekkingen onderhouden dan regeringen van een andere politieke kleur, vooropgesteld, dat die andere regeringen begrip aan de dag leggen voor het werk dat de vakbeweging dag-in, dag-uit verricht om de arbeiders in het gareel te houden. Wat er in Engeland aan de hand was tijdens de regering-Wilson en wat er thans in Duitsland aan de hand is onder de regering-Brandt kan in geen geval gekwalificeerd worden als een slechtere verstandhouding tussen de vakbeweging en de (socialistische - als men 't zo noemen wil) regering. Zowel in Engeland ten tijde van Wilson als in Duitsland nu, zijn de verhoudingen tussen vakbeweging en regering best. Alleen: de arbeiders zijn in beweging en derhalve moet de vakbeweging er, in het belang van de kapitalistische orde, een beetje meelaveren om haar greep op die arbeiders te behouden. Dat lukt inderdaad hoe langer hoe minder. Maar het eerlijke, goed-bedoelde kapitalistische pogen van de vakbeweging is er niet minder om.

Als Beishuizen zoveel beweert als dat in Engeland onder Wilson er al symptomen waren van een strijdlustiger opstelling van de vakbeweging, dan beoordeelt hij de situatie verkeerd. Hij ziet over het hoofd, dat Wilson alerminst met toenemende vakbewegingsagitatie, maar met een toenemend aantal "wilde" stakingen werd geconfronteerd. Zo is het in West-Duitsland sedert de septemberstakingen van 1969 en sedert de "wilde" stakingsgolf van het afgelopen jaar, eveneens.

Beishuizen ziet het zo, dat de Duitse vakbeweging jaren achtereen nauwelijks strijdlustig is geweest. Hij verklaart dat uit een "inflatie-angst", die er sedert de ervaringen van de jaren '20 ingebakken zou zitten. Zijn redenering volgende zou die "inflatie-angst" dan nu aan het verminderen zijn. Beishuizen ziet over het hoofd, dat de arbeidsvrede, die de Duitse-, zo goed als iedere vakbeweging, altijd heeft voorgestaan, voortspuit uit de omstandigheid, dat de vakbeweging een onderdeel van de bestaande orde is. Dat is zij ook heden nog. Haar streven naar sociale rust is nog altijd even groot. Wat Beishuizen voor haar overdreven looneisen aanziet, stelt in de realiteit maar weinig voor. Hij zou het hebben kunnen weten, indien hij zijn beschouwing had geschreven ná het artikel in "The Economist", waarin die looneisen van de vakbeweging uitermate worden gerelativeerd. Zijn artikel echter verscheen twee dagen eerder en werd vermoedelijk geïnspireerd door wat de Duitse vakbeweging over haar looneisen zélf verkondigt, zeker niet door 't oor te luisteren te leggen bij de Duitse arbeiders. Maar dat is altijd de lijn van "Het Parool" geweest: bij de vakbeweging te rade gaan om te weten wat er onder de arbeiders leeft. Dat er dan dingen uit komen, waarvan Beishuizen zelf zegt, dat ze "op z'n minst merkwaardig" zijn, vinden wij zo merkwaardig niet.

=====

DE DUITSE ARBEIDER WIL ZIJN VliegREIS
MET NECKERMANN NIET AFZEGGEN

In een van de vele beschouwingen die de pers de afgelopen maand aan de jongste stakingsbeweging in de Duitse Bondsrepubliek heeft gewijd, troffen we de opmerking aan, dat de arbeiders in West-Duitsland zich niet zijn gaan roeren, omdat zij langs theoretische wegen 'klassebewust' zouden zijn geworden, doch enkel en alleen, omdat hen op allerlei manieren de bestedingsmogelijkheden van hun loon ontglippen. Dát, zo werd er in het bewuste commentaar aan toegevoegd, leidde in 1973 tot "wilde" acties, die (mede) tegen de eigen vakbondsbestuurders waren gericht; dát heeft er vervolgens in 1974 toe geleid, dat de bij de werkers bestaande onvrede door de vakbeweging werd opgevangen. Met deze constatering is de werkelijke betekenis van 't jongste vakbondsoptreden in Duitsland meteen al op rake wijze gekarakteriseerd. Net als in verscheidene andere Europese landen (Nederland bijvoorbeeld, of Engeland) is de vrees voor de achterban de zweepslag die de vakbewegingsbureaucratie heeft aangespoord tot een wat ándere opstelling dan men doorgaans van haar gewend is, een opstelling, die - wanneer men de oorzaak ervan doorziet - moeilijk als een wezenlijke frontverandering kan worden aangeduid.

In voorafgaande jaren is er in de Duitse Bondsrepubliek veelal sprake geweest van arbeidsonrust op het moment, dat de c.a.o. in de metaalsector aan een vernieuwing toe was. Dat is dit jaar anders geweest, omdat toevalligerwijze in 1974 de c.a.o. voor het overheidsperzoneel het eerst op de helling moest. Dientengevolge zijn het nu de vuilnismannen en de postboden geweest, die het spit hebben afgebeten. Dat heeft in vele kringen, zowel in als buiten Duitsland verwondering gewekt. Want het overheidsperzoneel behoort ook in Duitsland bepaald niet tot de groepen, waarvan de lonen het sterkst zijn achtergebleven, zoals bijvoorbeeld bij de Britse mijnwerkers. En dagbladschrijvers of economen en sociologen houden nog altijd maar hardnekkig aan de mening vast, dat uitsluitend de écht vergeten categorieën reden hebben tot een strijdbare opstelling. Arbeidersstrijd heeft volgens hen echte armoede tot grondslagen voorwaarde. Acties van "beter betaalde werknemers", zoals dat dan heet, plegen dat soort lieden dan ook steeds uitermate te verrassen en zij blijken er telkens weer opnieuw volstrekt geen weg mee te weten.

Voor de arbeiders zelf liggen de dingen natuurlijk volkomen anders. De brave burger mag zich niet kunnen voorstellen, dat een arbeider, die er een auto op na kan houden of die zich een vliegvakantie naar Mallorca kan permitteren nog enige reden heeft voor sociale strijd, in feite hebben de vuilnismannen in West-Duitsland de verdediging van deze, als normaal beschouwde, verworvenheden als argument voor hun staking aangevoerd. "Als het met de prijzen zo doorgaat, moet ik Neckermann afzeggen", heeft er een tegen een Westduitse journalist verklaard. Niet de armoede ligt aan zijn klassestrijd ten grondslag, maar de r e l a t i e v e armoede, dat wil zeggen zijn achterstand vergeleken bij de positie van de heersende klasse en vergeleken met datgene, wat in de industriële samenleving de algemeen geldende norm is. Wie zich daarvan rekenschap geeft, begrijpt hoe onjuist de zienswijze is, dat er bij een absolute stijging van de levensstandaard aan de klassenstrijd een einde zou komen. Het tegendeel juist is het geval. Wie achterom ziet

naar de ontwikkeling in de laatste halve of de laatste kwarteeuw, zal weinig moeite hebben met de conclusie, dat het juist de bestbetaalde arbeidersgroepen zijn geweest, die zich voortdurend het strijdbaarste hebben opgesteld.

De verwondering over de - duidelijk door de leden afgedwongen - "veeleisende" houding van de bonden van het overheidspersoneel, die overigens helemaal niet zo veeleisend is, wanneer men bedenkt, dat de koopkracht van het loon volgens de officiële cijfers met veertien procent is gedaald en de bonden bij een loonsverhogingsaanbod van circa 12 procent haastig bereid waren tot een compromis, die verwondering, herhalen we, had ook nog een tweede oorzaak. Het loonconflict bij het overheidspersoneel is namelijk uitgebroken op een tijdstip, dat de regering van Willy Brandt bij de Bondsdag een nieuw wetsontwerp inzake de medezeggenschap aanhangig had gemaakt, een wetsontwerp, dat - als men het ondernemerdom en anderen geloven wil - de arbeidende klasse ongelooflijke voordelen zou brengen.

Ongelooflijk is hier het juiste woord. Op de keper beschouwd namelijk is 't hele pakket van de medezeggenschapsregelingen niet meer dan een verbazend grote flop. Van werkelijke medezeggenschap (laat staan van enige zeggenschap) is in het geheel geen sprake. Wat er in tot uitdrukking komt, zijn niet meer dan enkele stokpaardjes van de Duitse liberalen. Voorgesteld is namelijk in grote bedrijven de raad van commissarissen te laten bestaan uit een gelijk aantal vertegenwoordigers van aandeelhouders en werknemers, met dien verstande echter, dat bij conflictsituaties de aandeelhoudersvergadering het laatste woord zal behouden. Wat is dat anders dan een enorme fopspeen, een zoethoudertje, dat de arbeiders moet doen vergeten, dat er in de Bondsrepubliek zoiets als de "tarief-autonomie" bestaat, die inhoudt, dat de c.a.o.'s maar eens per jaar mogen worden herzien, de prijzen daarentegen aan geen enkele beperking zijn onderworpen? Waartoe dient al dat gepraat over de zogenaamde medezeggenschap anders, dan om te maskeren, dat naast de tarief-autonomie de regering nu ook op een loonbeheersing aanstuurt, die de nadelige gevolgen der tarief-autonomie alleen maar nog nadeliger maakt?

De kwestie van de "Mitbestimmung" kon, zo heeft een commentator over de Duitse situatie gezegd, op geen krankzinniger moment aan de orde worden gesteld. Die hele medezeggenschap is niet meer dan de h o b b y van een aantal functionarissen. Wat dat laatste betreft vrezen wij, dat zij méér dan alleen maar een "hobby" is en dat zij, verre van een onschuldig tijdverdrijf, in werkelijkheid een geraffineerde misleidingspoging moet worden genoemd, zo goed als wij ook de tegenstand van het Duitse ondernemerdom tegen deze quasi-medezeggenschap voor een geraffineerde misleiding houden. De commentator, die wij bedoelen, heeft echter stellig gelijk indien hij opmerkt, dat heel het medezeggenschapsgedoe tot dusver de arbeiders nergens werkelijk heeft geraakt.

Voor idealisten, die zo vaak en zo gaarne met goedgespeelde bitterheid over "de strijd om een centje meer" praten, die zich door het woordje "medezeggenschap" onmiddellijk om de tuin laten leiden en die van de daken schreeuwen, dat de arbeidersklasse zich door "anti-kapitalistische principes" zou moeten laten leiden, is dat alles natuurlijk uitermate teleurstellend.

"Op naar de ondernemingsraad en naar de raad van commissarissen", zo roept de politieke idealist, die er geen flauw benul van heeft hoe weinig een arbeider in de bijeenkomsten van dergelijke lichamen kan inbrengen. "Op

naar de klassenstrijd", voegt hij er aan toe, in het naïeve geloof, dat die onder het genot van een glaasje prik en onder voorzitterschap van directeur of staffunctionaris kan worden gevoerd.

"Op naar Neckermann, op naar Mallorca!", roept de Duitse arbeider, die er op zijn beurt geen flauw benul van heeft, dat hij op hetzelfde moment de eerste stap zet op een weg, die hem alleen maar naar een felle botsing met heel de ondernemersklasse, de kapitalistische regering en zijn eigen bonden kan voeren, ook al is dan dat perspectief niet dadelijk zichtbaar.

Maar zou iemand in alle ernst willen beweren, dat dit ontbrekende besef er iets toe doet? Denken de idealisten werkelijk, dat iemand, die op de weg naar Damascus loopt, zonder te w é t e n , dat hij op de weg naar Damascus loopt, om die reden niet in Damascus komen zal? Dat hij daar alléén maar komt, wanneer hij wéét dat hij die weg bewandelt? Dat het om het wéten gaat inplaats van om de weg? De idealisten zelf leveren ons onophoudelijk het overtuigende bewijs van het volstreckte tegendeel. Op de weg naar het moeras, zonder daarvan ook maar het minste te vermoeden, kan van hen worden geconstateerd, dat zij de een na de ander niettemin in dat moeras belanden ook al blijven zij tot het laatste toe hardnekkig weigeren dat te geloven.

Echter, wat de idealisten missen, dat bezitten de arbeiders in hoge mate: een nuchtere kijk op hun eigen leven, een nuchter oordeel. Dat is voor de idealisten niet plezierig. Het is nog veel onaangenamer voor de vakbeweging en voor de kapitalisten.

=====

W I E   K A N   O N S   H E L P E N ?

We verklappen zeker geen geheim, wanneer we zeggen dat "Daad en Gedachte" slechts een gering aantal medewerkers heeft. Al het werk moet door enkele mensen in hun vrije tijd worden gedaan. En er is veel te doen. Daar is niet alleen het maandelijks blad "Daad en Gedachte", maar daar zijn ook de verschillende brochures, die in de loop der jaren zijn verschenen. Daarnaast hebben wij een uitgebreide internationale correspondentie, terwijl veel van onze artikelen ook nog door onszelf worden vertaald in het Frans, Duits en het Engels. Al met al werkzaamheden, die al onze vrije tijd opslokken. Daarover beklagen we ons echter niet, want we doen het met plezier en liefde. Maar... we zouden nog veel meer willen doen. Daarom hebben we hulp nodig.

Er zijn door ons een aantal brochures uitgegeven, waarvan we een vier-tal graag vertaald zouden zien in het Frans, Duits en Engels. Het gaat om de brochures: "Was de sociaal-democratie ooit socialistisch? Een beschouwing over haar wezen", "Van Beria tot Zjoekof. De sociaal-economische achtergronden van de déstalinisatie", "Over bolsjewisme en fascisme" en "Maar hoe dan? Enige gedachten over een socialistische samenleving". Onze vraag is nu: wie van onze lezers is in staat en bereid één of meerdere van die brochures voor ons te vertalen? Het behoeft natuurlijk geen betoog, dat er tegenover die hulp géén honorering kan staan. Ondanks dat zijn we er toch van overtuigd, dat zij, die in staat zijn ons te helpen, dat ook zullen doen.

Zij, die ons kunnen en willen helpen, worden verzocht ons zo spoedig mogelijk te laten weten welke brochure(s) in welke taal ze voor hun rekening

willen nemen.

In het belang van de internationale discussie over de problemen van de zelfstandige strijd der arbeiders: LAAT ONS NIET IN DE STEEK!

Aanmeldingen aan: "Daad en Gedachte", p/a J. Meulenkamp, Corn. Outhoornstraat 1', Amsterdam - 1016.

=====

G E S P R E K   M E T   T W E E
M E T A A L A R B E I D E R S

Op vrijdag 15 februari j.l. sprak een van onze kameraden met twee metaalarbeiders, beiden - voor zover ons bekend - lid van de Industriebond van het N.V.V. Zij zeiden:

"Een buitenstaander, die de stakingsbeweging van het vorige jaar alleen maar uit de kranten heeft gevolgd en er niet zélf als arbeider bij betrokken is geweest, die niets anders weet dan dat Arie Groenevelt 'n radicale figuur zou zijn, die alleen maar, zoals men dat uitgedrukt heeft, ieder ogenblik gereed zou zijn om met 'de botte bijl' te zwaaien, is gewoon niet in staat zich voor te stellen hoezeer die man bij de arbeiders zijn gezicht verloren heeft. Wij kennen werkelijk niemand, die nog een greintje vertrouwen in hem heeft. Bij de arbeiders is ie werkelijk als een gieter afgegaan. Je zou het eens moeten

meemaken hoe er bij ons in het bedrijf over hem gesproken wordt. Die hele stakingsbeweging van de Industriebond van het vorige jaar heeft het vertrouwen in de vakbeweging alleen maar verminderd. Intellectuelen hebben mooi praten over Arie Groenevelt, of over de kritische vakbeweging. Indien ze eens échte kritiek op de vakbeweging willen horen (en niet dat gelul waarmee ze zich bezig houden) dan moeten ze eens in een fabriek komen. Wij zien Arie Groenevelt niet meer als onze spreekbuis. En wat meneer Groenevelt doet zien wij bepaald niet meer als iets, dat in het belang van de arbeiders zou zijn. Als iemand ons vraagt of wij aan een hervorming of radicalisering van de vakbeweging geloven, dan antwoorden we ronduit: nee! Een reden om uit de vakbeweging te gaan is dat voor ons niet. We blijven er in; we willen er bij zijn en onze kritiek laten horen. Zij is voor ons ook een informatiebron, Maar illusies? Nee, die hebben we niet.

=====

A A N   D E   W A N B E T A L E R S .

Er zijn nog wat lezers, die voor het jaar 1974 nog geen financiële bijdrage hebben overgemaakt. Zonder geld kunnen we echter niet draaien. Ook wij moeten aan onze verplichtingen tegenover onze leveranciers voldoen. Daarbij is het parasitisme van de ergste soort om een blad als "Daad en Gedachte" te lezen op kosten van een ander. Iets dergelijks mag u gerust bij "De Telegraaf" proberen, doch doe het niet bij ons. Na het verschijnen van dit nummer zal daarom een ieder, die niet aan zijn verplichtingen heeft voldaan, van de lezerslijst worden afgevoerd.